

Čeština – Tschechisch

Schloß Schönbrunn

Reprezentační sály a soukromé komnaty v tzv. „Noblesním patře“

Již v 17. století stál na místě dnešního schönbrunnského zámku letohrádek, který si dali Habsburkové pro svou potěchu postavit. Tento letohrádek však byl v roce 1683 během druhého tureckého obléhání zcela zničen. Po vítězství nad osmanskými Turky pověřil císař Leopold I. slavného rakouského barokního architekta Johanna Bernharda Fischera z Erlachu výstavbou loveckého záměčku, který by byl využíván dvorskou společností při honech. O půl století později přikázala císařovna Marie Terezie svému dvornímu architektovi Nicolausovi Pacassimu, aby Schönbrunn přestavěl v rokokovém stylu. Císařovna prohlásila zámek za svou oficiální letní rezidenci a trávila zde s oblibou s celým svým dvorem, který sestával z více než 1.500 osob, letní měsíce. Členové císařské rodiny přispěli osobně – jak se o tom za malou chvíli sami přesvědčíte – k vybavení a vzhledu jednotlivých místností. A až se seznámíte s kulturou bydlení tehdejších vládařů a jejich každodenním životem zjistíte, že právě díky této skutečnosti je historie zámku stále živá. Avšak také potomci Marie Terezie zanechali v Schönbrunnu svůj rukopis a kus své vlastní osobnosti. Byl to především prapravnuk velké panovnice císař František Josef, který se zde narodil a po 68 letech vlády v roce 1916 zde také zemřel. Až vystoupáte do prvního patra, dejte se vpravo a vkročte do komnaty nazvané „Fischgrätzimmer“, což v překladu znamená „Pokoj ve vzorem rybí kostry“.

Podíváte-li se oknem na levé straně komnaty uvidíte, že okno vede do Velkého císařského dvora, který patří k Dětskému muzeu. V této části zámku se můžete dozvědět mnoho zajímavostí o všedním a každodenním životě u císařského dvora a také si můžete leccos sami vyzkoušet.

Vstupní hala, kde se nachází vstupní dveře do komnaty, které byly postaveny v roce 1872

Vpravo můžete otevřeními dveřmi nahlédnout do pokoje tak zvaného křídelního adjutanta. Hlavní náplní práce tohoto adjutanta bylo okamžité předávání důležitých vojenských zpráv císaři. Tímto lze vysvětlit okolnost, že byl adjutant ubytován v tak těsné blízkosti panovníka.

Komnata pro císařskou gardu

Tato komnata byla určena pro císařskou gardu, přesněji řečeno tělesnou stráž Františka Josefa, která zde střežila přístup do soukromých komnat císařského apartmá. Jak zde v pravé části místnosti vidíte, byl zámek vytápěn keramickými kamny. Aby však císařská rodina nebyla rušena a aby se zabránilo nečistotě, byly místnosti v celém zámku vytápěny ze zvláštní chodby, která vedla za zámeckými komnatami. Původně se zatápělo dřevem a od 19. století pak byl vybudován systém horkovzdušného topení. Toto topení je však již od roku 1992 mimo provoz.

Kulečnickový sál

Tato místnost sloužila jako čekárna, v níž čekali na přijetí všichni, kdo byli ohlášeni na audienci u Františka Josefa. Císař udílel pravidelně dvakrát týdně audience. Kulečnickový stůl, který patřil již dědečkovi Františka Josefa, císaři Františkovi II./I., zde byl umístěn proto, aby se audienní hosté – především příslušníci armády – měli po dobu čekání čím zabavit. Na stěnách vidíte tři velké obrazy. Prostřední z nich zobrazuje první slavnostní udělování Řádu Marie Terezie v roce 1758. Tento řád, který založila sama panovnice, je nejstarší a nejvyšší vojenský řád Rakouska-Uherska udělovaný za nejvyšší vojenské zásluhy. Řád zanikl až po 1. světové válce. Obrazy vlevo a vpravo připomínají jubilejní oslavu 100 let od založení Řádu. František Josef uspořádal tehdy velkolepou večeři ve Velké galerii a recepci v zámeckém parku.

Pokoj z ořechového dřeva

Obložení stěn pokoje z vzácného ořechového dřeva s pozlacenými ornamenty a dekorativní konzolové stolky patří ještě k původnímu rokokovému vybavení z období panování Marie Terezie. Naproti tomu lustr je mladšího data - pochází z 19. století.

V tomto krásném pokoji přijímal František Josef své audienní hosty. Na audienci přicházeli prosebníci s různými žádostmi, vojáci, kteří chtěli vyjádřit svou vděčnost za udělené vyznamenání, nebo noví zaměstnanci u dvora, kteří se přišli císaři osobně představit. Císař byl schopen během jednoho dopoledne přijmout na sto osob. A navíc, jeho paměť byla fenomenální: nikdy nezapomněl jméno nebo tvář člověka, třebaže jej viděl jen jednou jedinkrát. Císař ukončoval audienci, která obvykle trvala několik minut, lehkým pokývnutím hlavy a slovy „velice mě těšilo“.

Pracovna Františka Josefa

František Josef se stal rakouským císařem již ve svých 18 letech. Byl neuvěřitelně pracovitý a dokázal za den zvládnout obrovské množství práce. Jeho pracovní den začínal již před pátou hodinou ranní. Od rozbřesku až do setmění seděl u svého pracovního stolu, který stojí zde na pravé straně, a studoval akta, psal dopisy a nechával si sem nosit snídaní i oběd. A tak řídil nejvyšší úředník rakousko-uherské monarchie záležitosti svého státu právě u tohoto stolu. Na luxus a přepych, pokud jde o zařízení svých soukromých komnat, si císař nepotrpěl. Ke spokojenosti mu stačily obrazy s osobními potréty, rodinné fotografie a dárky od svých dětí a vnoučat. Na jednom z obou velkých portrétů je vyobrazen František Josef ve věku 33 let, na druhém pak jeho choť císařovna Alžběta, legendární postava rakouských dějin, do nichž vešla pod jménem Sisi.

Ložnice Františka Josefa

Císařův pracovní den, který se odvíjel podle přesně stanoveného časového rozvrhu, začínal již mezi 4 a 5 hodinou ranní. Nejprve se císař věnoval své ranní toaletě – umýval se vždy studenou vodou – a ihned poté poklekl u malé stoličky, kterou můžete vidět vlevo vedle postele, a jako řádný katolík se oddal ranním modlitbám. Železná postel svědčí o veskrze spartánském stylu života nejmocnějšího muže monarchie.

Na tomto lůžku zemřel František Josef ve věku 86 let po neuvěřitelných 68 letech vlády. Stalo se tak v roce 1916 uprostřed válečné vřavy první světové války. Obraz na malířském stojanu zobrazuje císaře na smrtelném loži. František Josef byl během svého dlouhého života stíhán mnoha tvrdými ranami osudu: první dcera Sofie zemřela jako dvouleté batole, bratr Ferdinand Maximilián byl jako mexický císař popraven revolucionáři - odpůrci monarchie. Poté následovala tragická sebevražda jeho jediného syna Rudolfa a konečně vražda císařovny Alžběty, jež byla zavražděna italským anarchistou v Ženevě. U východu z císařovy ložnice je vlevo za dveřmi umístěna císařská toaleta v „anglickém stylu“, jak se říkalo splachovacímu záchodu, který zde byl v roce 1899 pro císaře budován. Následující tři malé pokoje patřily k apartmá císařovny Alžběty: Západní terasový kabinet byl jakýmsi spojovníkem soukromého apartmá císařovny s pokoji císaře. Kabinet s točitým schodištěm sloužil jako pracovna, v níž psala Sisi dopisy, deníky a skládala básně. Vedly odtud schody, které však byly po zániku monarchie odstraněny, do přízemí, do privátních komnat císařovny. Toaletní pokoj sloužil výhradně k péči o císařovninu krásu. Alžběta byla považována za jednu z nejkrásnějších žen své doby a také si toho byla patřičně vědoma. Péče o krásu a sportovní aktivity určovaly program císařovнина dne. Velkou pozornost věnovala Sisi svým vlasům. Péče o ně zabírala několik hodin v jejím každodenním programu. Projdete-li nyní těmito pokoji, dostanete se k místnosti číslo 9, ke společné ložnici císaře Františka Josefa a císařovny Alžběty.

Společná ložnice

V roce 1854 se František Josef oženil se svou sestřenicí Alžbětou, které tehdy ještě nebylo ani šestnáct let. Tato místnost byla u příležitosti jejich sňatku zařízena jako společná ložnice. František Josef zbožňoval svou ženu po celý život. Zda byla tato náklonnost ve stejné míře ze strany Alžběty opětována, raději nebudeme komentovat. Alžběta odmítala od samého počátku strnulé manýry dvorského života s jeho nesmlouvavou etiketou a v průběhu let se vyvinula v moderní sebevědomou ženu. Vedla více méně nezávislý život, podnikala dlouhé cesty do zahraničí a ve Vídni byla stále řídčejí. V září 1898 byla Alžběta ve věku 61 let zavražděna v Ženevě italským anarchistou Luigim Luchenim [čti: Lukenim], který ji probodl obyčejným pilníkem.

Salon císařovny

Místnost č. 10
Bílé a zlaté obložení stěn, světlé tapety z hedvábí a nádherný nábytek v neorokokovém stylu zvýrazňovaly vznešenou atmosféru Alžbětina přijímacího pokoje. Hodiny na stolku před zrcadlem mají otočený ciferník tak, aby bylo možné vidět správný čas i v zrcadle. Pastelové podobizny z 18. století si zasluhují mimořádnou pozornost. Jsou to podobizny dětí Marie Terezie, které pocházejí z dílen významných umělců, mezi jinými také od ženevského malíře Liotarda, kterého si Marie Terezie zvláště cenila. Na obraze, který visí vlevo od kamen, je zpodobněná nejmladší dcera Marie Terezie, Marie Antoinetta v loveckém kostýmu. V roce 1770 byla ve věku patnácti let provdána za pozdějšího francouzského krále Ludvíka šestnáctého. Měla tak být ukončena rivalita mezi Francií a habsburskou dynastií. Po Ludvíkově boku byla královnou až do pádu absolutistické monarchie za Velké francouzské revoluce. V roce 1793 byla Marie Antoinetta popravena gilotinou. Stalo se tak 9 měsíců po popravě Ludvíka.

Salon Marie Antoinetty

Místnost č. 11
V tomto salonu, který sloužil jako rodinná jídelna, vidíte prostřenou tabuli. Přesně tak vypadala tabule při večeřích členů císařské rodiny. Byla vždy slavnostně vyzdobená, uprostřed stály pozlacené nástavce na květiny a mísy s ovocem a sladkostmi. Všechny večeře se odvíjely podle velmi přísného ceremoniálu. Při oficiálních večeřích se podávaly francouzské pokrmy, při rodinných večeřích dával František Josef přednost typickým pokrmům vídeňské kuchyně. Zejména měl rád vídeňský řízek, hovězí guláš, hovězí tabulovou špičku nebo slavný „císařský trhanec“ – Kaiserschmarren. Aby pokrmy na cestě z dvorní kuchyně, která byla v jiném traktu zámku než císařská apartmá, nevychladly, byly dopravovány ve speciálních vyhříváných bednách do místnosti, která sousedila s jídelnou. Zde pak byly dodatečně ohřívány na vařičích, pod nimiž se zatápělo uhlím. Později se pak užívaly vařiče plynové. Císař sedával uprostřed tabule, naproti němu císařovna – pokud ovšem byla přítomna. Jelikož se Alžběta často podrobovala všelijakým odtučňovacím kúrám, aby si zachovala svou okouzující štíhlou postavu, zúčastňovala se rodinných večeří jen zřídka. Rodinné večeře obvykle začínaly v 6 hodin večer a sestávaly ze 3 až 6 chodů.

Jídelní servis na tomto stole byl zapůjčen z „Císařské stříbrné komory“ z vídeňského Hofburgu, kde jsou vystaveny drahocenné jídelní soupravy a doplňky z porcelánu a stříbra. Můžete tam kromě jiného vidět například zlatý přibor Marie Terezie nebo osobní jídelní servis císařovny Alžběty.

Dětský pokoj

Místnost č. 12
Tak zvaný dětský pokoj zdobí portréty dcer Marie Terezie. Císařovna měla celkem 16 dětí, mezi nimi jedenáct dcer, z nichž většinu provdala v již velmi mladém věku. Byly to sňatky z rozumu, vždy z politických důvodů. Po vaší levici vidíte hned vedle dveří portrét Marie Kristýny, nejmilejší dcery Marie Terezie. Byla ze všech jediná, která se směla provdat z lásky, a to za vévodu Alberta Sasko-Těšínského, zakladatele vídeňské Albertiny, jedné z nejvýznamnějších grafických sbírek na světě. Zde můžete nahlédnout do koupelny, která byla v roce 1917 zřízena pro poslední habsburskou císařovnu Žitu. Ještě než se vydáme na prohlídku další místnosti, můžete se krátce podívat do Ranního salonku, kde se podávaly snídaně. Stěny zdobí ve zlatě zarámované medailonky s ornamentálními ručními výšivkami, které osobně zhotovila Alžběta Kristýna, matka Marie Terezie.

Žlutý salon

Místnost č. 14
Žlutý salon je první z místností císařských apartmá, která jsou umístěna směrem do zámecké zahrady. Za pozornost zde stojí pastelové obrazy ženevského malíře Liotarda, na nichž jsou veskrze realisticky zobrazené měšťánské děti. Jsou v silném rozporu s typicky dvorskými portréty dětí Marie Terezie, jak je za malou chvíli budete moci vidět v příští místnosti, v Balkonovém pokoji. Tam také uvidíte podobiznu Marie Terezie v modrých šatech jako uherskou královnu, dílo dvorního malíře Martina van Meytense.

Zrcadlový sál

Místnost č. 16
Zrcadlový sál byl místem různých oslav v rodinném kruhu nebo i místem pro pořádání malých soukromých koncertů.

V roce 1762 se zde konal první koncert teprve šestiletého Mozarta, který v tomto sále předvedl císařovně své umění. A když po skončení koncertu malý Wolfík z ničeho nic přiběhl k panovnici, a jak hrdý otec píše, „… vylezl jí na klín, objal kolem krku a celou zulíbal“, byla panovnice dojata.

Rosovy komnaty

Místnosti č. 17, 18, 19
Tato a dvě další komnaty jsou pojmenovány po malíři Josefu Rosovi, známém krajináři. První jeho obraz, který visí hned vlevo od dveří, zobrazuje hrad Habichtsburg (Jestřábí hrad) – později Habsburg – ve švýcarském kantonu Aargau. Jde o původní sídelní hrad rodu Habsburků, vystavěný počátkem 11. století. Můžete si zde také prohlédnout portrét Marie Terezie od dvorního malíře Martina van Meytense. Marie Terezie byla nadmíru energická žena. Po smrti svého otce se jí podařilo uhájit habsburské území v tak zvané Válce o rakouské dědictví proti polovině Evropy. Vládla pak pevnou rukou habsburským dědičným zemím jako rakouská arcivévodkyně a uherská a česká královna. Odmítla se nechat korunovat císařovnou, ačkoli její manžel František I. Štěpán byl korunován císařem Svaté říše římské. František I. se věnoval soukromým zálibám, k nimž patřily přírodní vědy a finanční záležitosti, vládní záležitosti přenechal své ženě.

Velká a Malá galerie

Místnosti č. 21, 22
Ve Velké galerii uprostřed zámku pořádala císařská rodina honosné plesy, recepce, galavečeře a další velkolepé podniky. Tento sál je dlouhý přes čtyřicet metrů a široký téměř deset metrů. Jeho rozměry tak byly ideální pro reprezentační účely. Krásná křišťálová zrcadla, pozlacené štukové dekorace a nástropní fresky představovaly vrcholné umění rokokové architektury. Fresky pocházejí z dílny italského malíře Gregoria Guglielmiho a jsou nepokrytým chvalozpěvem na Marii Terezii, její velikost a panovnické úspěchy. Prostřední freska představuje Marii Terezii a Františka Štěpána: oba sedí na trůně a ze všech stran jsou obklopeni alegoriemi korunních zemí monarchie a postavami, které ztělesňují vladařské ctnosti. Každý z obou velkých ze dřeva vyřezaných pozlacených lustrů zářil při slavnostních příležitostech světlem 70 svící, a to až do roku 1901, kdy byla v zámku zavedena elektrína. Od pádu monarchie v roce 1918 je Velká galerie využívána pro celou řadu kulturních pořadů. V roce 1961 se zde uskutečnilo legendární setkání prezidentů Kennedyho a Chruščova.

Malá galerie leží na straně zámku otočené do zahrady. Slavily se v ní narozeniny a jmeniny a je z ní nádherný výhled do zámecké zahrady, jíž vévodí na protějším svahu architektonická perla Glorieta, která byla postavena ještě za dob Marie Terezie. Při poslední rekonstrukci Malé galerie jí byla navracena její bývalá oslnivě bílá krása z 19. století.

Kulatý a oválný Čínský kabinet

Místnosti č. 23, 24
Na každé straně Malé galerie vidíte jeden Čínský kabinet: vlevo oválný, vpravo kulatý. Marie Terezie si mimořádně oblíbila v té době velmi módní čínské a japonské umění. V obou kabinetech je možné vidět velmi drahocenné čínské lakované tabulky, zapuštěné do obložení z bíle nalakovaného dřeva se zlatými rámy. Z těchto ráků vyrůstají malé konzoly, na nichž stojí umělecké předměty z modrobílého porcelánu. Povšimněte si rovněž nádherné parketové podlahy s uměleckými intarziemi. Oba kabinety sloužily jako pokoje pro společenské hry a konference. V kulatém Čínském kabinetu se konaly státní konference a tajné porady Marie Terezie se svým kancléřem knížetem z Kounic.

Karuselový sál

Místnost č. 25
Karuselový sál byl pojmenován po levém z obou velkých obrazů. Vidíme na něm dámský karusel, který uspořádala Marie Terezie v roce 1743 v zimní jízdárně Hofburgu u příležitosti oslav znovuziskání Prahy ve Válce o rakouské dědictví. V této zimní jízdárně – dnešní Španělské dvorní jezdecké škole – se do dnešních dnů konají představení slavných lipicánů. Uprostřed obrazu vidíte Marii Terezii jak sedí v sedle bílého lipicána a jede na něm v čele svého doprovodu, který tvořily dvorní dámy. Vlevo vidíte portrét Karla VI., otce císařovny, v nádherných španělských šatech plášťového střihu.

Ceremoniální sál

Místnost č. 26

V Ceremoniálním sále se konaly za časů Marie Terezie malé rodinné formální slavnosti u příležitosti křtin nebo také svateb. Na obrazech, které krášlí tento sál, jsou zachyceny oslavy sňatku Josefa, nejstaršího syna a následníka trůnu Marie Terezie, s burbonskou princeznou Izabelou Parmskou. Mezi obrazy tohoto cyklu můžete vidět i pravděpodobně nejnámější podobiznu císařovny, která je zde zpodobněna v celé své majestátní vznešenosti „první dámy Evropy“ v drahocenných šatech z brabantské paličkované krajky. Na největším z obrazů je namalován nevěstin průvod na cestě k oltáři. Tvořilo jej rovných 98 kočárů. Můžete na nich vidět jednotlivé rodinné erby, podle nichž je možné identifikovat pozvané hosty. Jisté je, že se tohoto svatebního obřadu zúčastnila prakticky celá vysoká šlechta z evropského kontinentu.

Zde končí **Imperiální okružní prohlídka (Imperial Tour)**.

V tomto sále a tímto komentářem nyní vaše prohlídka končí. Mnohokrát vám děkujeme za vaši návštěvu a těšíme se, že vás budeme moci uvítat v naší krásné schönbrunnské zoologické zahradě, stejně jako ve vídeňském Muzeu nábytku, bývalém císařském depozitáři mobilii, kde je velká sbírka dvorního biedermeierovského nábytku. Dále doporučujeme návštěvu vídeňského Hofburgu a jeho císařských apartmá, Muzea císařovny Sisi a Stříbrné komory. Více se o těchto muzeích dozvíte u našeho informačního stanoviště.

Na shledanou!

.....

Pokračujete-li ve **Velké okružní prohlídce (Grand Tour)**, **předložte zde prosím svou vstupenku**. Na obraze na pravé stěně je zobrazena dvorní tabule a slavnostní večeře v reprezentačních sálech Hofburgu, na protější straně pak svatební obřad v kostele sv. Augustýna a operní serenáda ve Velkém sále Reduty v Hofburgu. Všechny obrazy jsou pozoruhodné tím, že jsou z malířského hlediska propracovány do nejmenších podrobností: od stavebních prvků přes osoby a jejich oblečení až po jídelní servery a přibory.

Na obraze, který visí u východu do další místnosti, odhalíte ještě jeden mimořádný detail. Dítě, které na něm vidíte, je malý Mozart. Malíř si zde dovolil malý zertík. Mozart nebyl nikdy pozván na oslavu svatby Josefa II., neboť mu v roce 1760, kdy se svatba konala, byly teprve čtyři roky a v té době žil ještě spokojeně v rodném Salcburku. Vyhotovení tohoto obrazového cyklu trvalo několik let. Mezitím se Mozart stal v celé Evropě oslavovaným skladatelem a hudebníkem, a právě z tohoto důvodu byl dodatečně zvětněn na tomto plátně.

Modrý čínský salon

Místnost č. 28

Modrý čínský salon byl na počátku 19. století vyzdoben ručně malovanými tapetami z rýžového papíru, pocházejícími původně z 18. století. Vstupem do tohoto salonu jste současně vstoupili na historicky velmi významnou půdu. V této místnosti totiž probíhala jednání, která vedla k tomu, že 11. listopadu 1918 podepsal poslední císař Karel I. prohlášení, jímž se zřekl veškerých nároků na vládu. Den nato byla slavnostně vyhlášena Rakouská republika a tím skončila více než 600 let dlouhá epocha panování Habsburků. Karel se dlouho nechtěl vzdát vlády, nakonec však byl nucen odejít se svou rodinou do exilu. V roce 1922 zemřel ve věku pouhých 35 let na portugalské Madeiře. Jeho manželka Zita naproti tomu zemřela ve velmi vysokém věku v roce 1989 a byla jako poslední rakouská císařovna pohřbena v císařské hrobce.

Salon Vieux Laque

Místnost č. 29

Salon „Vieux-Laque“ – pojmenovaný podle staré techniky čínských a japonských laků – byl Marií Terezií po náhlé a neočekávané smrti jejího milovaného manžela Františka Štěpána v roce 1765 změněn ve vzpomínkovou místnost. Černé lakované tabulky, pocházející z Pekingu, byly zasazeny do obložení z ořechového dřeva a opatřeny pozlacenými rámy. Marie Terezie již nikdy od této události neodložila vdovský smutek a až do své vlastní smrti chodila v černém. V modlitební knížce císařovny byl po jejím skonu nalezen lístek s osobními poznámkami, z nichž jasně vyplývá, jakou povahu měl vzájemný vztah obou manželů. Dokonce na něm zaznamenala i počet společně strávených hodin. Není tedy pochyb o tom, že Marie Terezie svého choťe velmi milovala a že jejich manželství bylo šťastné. Pro tuto pamětní místnost nechala Marie Terezie vyhotovit tři zvláštní

obrazy. Na prostředním z nich je vyobrazen František Štěpán, dílo Pompea Batoního. Od stejného malíře pochází i dvojportét Josefa II. a jeho bratra Leopolda, který vznikl v roce 1769 v Římě. Na stole před Josefem, stojícím na obraze vpravo, leží exemplář knihy “Esprit des lois” (Duch zákonů), vrcholné osvícenské dílo, jehož autorem je francouzský filozof Montesquieu. Má to symbolický charakter, neboť myšlenky osvícenství určovaly veškeré panovnické činy mladého císaře, včetně jeho doslova revolučních reforem.

Napoleonský pokoj

Místnost č. 30

Když Napoleon v letech 1805 a 1809 obsadil Vídeň, zvolil si Schönbrunn jako svou rezidenci. Během této doby užíval pravděpodobně tuto místnost jako svou ložnici. Sňatkem Napoleona Bonaparta s Marií Louisou, dcerou císaře Františka II./I. (vnuk Marie Terezie) v roce 1810 měl být zpečetěn mír mezi oběma panovníky. Po porážce a následném svržení Napoleona se Marie Louisa vrátila se svým synem na přechodnou dobu zpátky k vídeňskému dvoru. Na základě jednání Vídeňského kongresu v letech 1814 a 1815 – bylo to setkání zástupců téměř všech zemí Evropy po napoleonských válkách, které upravilo mezinárodní vztahy soustavou smluv - získala nakonec parmské vévodství, ovšem pod podmínkou, že zanechá svého syna vévodu z Reichstadtu ve Vídni. Malý “princ Frantik”, jak se mu u dvora přezdívalo, měl totiž na přání evropských mocností jako syn Napoleona vyrůstat pod ochranou svého dědečka u vídeňského dvora, současně však stranou veškerého politického dění. Jako všichni mužští příslušníci habsburské dynastie se i on – tak, jak to odpovídalo rodinné tradici – vyučil občanskému povolání. Na obraze před vámi jej vidíte jako malého zahradníka. Zemřel však již v roce 1832 ve věku 21 let na následky tuberkulózy. Posmrtná maska znázorňuje Napoleona Františka na smrtelném loži.

Místnost č. 31

V dalším, tentokrát Porcelánovém salonku (místnost č. 31), se vrátíme zpátky do období vlády Marie Terezie, která využívala tento salonek jako pracovní pokoj a místo pro společenské hry. Kresby v dřevěných zdobně vyřezávaných rámečcích jsou modrobílé a mají vyvolávat dojem, že jsou z porcelánu. Tato dílka zdobí stěny až ke stropu. Je jich celkem 213, jsou namalovaná modrou tuší a jejich autorem je František Štěpán a některé z dětí Marie Terezie. Jedno z nich, Marie Kristýna, je zpodobněno na jednom z medailonků. Byla to nejmilejší dcera císařovny a jak jsme již dříve uvedli, byla jediná z dcer, která se směla provdat z lásky – za vévodu Alberta Sasko-Těšínského.

Milionový pokoj

Místnost č. 32

Nyní stojíte v jedné z nejdrahocennějších místností zámku, v tak zvaném Milionovem kabinetu. Své příznačné jméno získal díky nesmírně krásnému obložení stěn z velmi vzácného druhu růžového dřeva, do něhož jsou zapuštěny indo-perské miniatury. Miniatury zobrazují scény ze soukromého a dvorského života Velkých Mogulů 16. a 17. století – jak se říkalo muslimským panovníkům, kteří dlouhá staletí vládli v Indii. Členové císařské rodiny je rozstříhali a na způsob koláže je seskládali do nových obrazců. Na obou stranách místnosti jsou umístěna křišťalová zrcadla, která se vzájemně reflektují a vyvolávají tak iluzi nekonečného prostoru.

Gobelínový salon

Místnost č. 33

Bruselské tapiserie z 18. století zdobí nejen stěny tohoto salonu, ale jsou jimi také potažena křesla. Na nástěnných tapiseriích jsou zobrazeny výjevy z tržiště a z přístavu, křesla jsou potažena tapiseriemi, které znázorňují roční cyklus dvanácti měsíců včetně znamení zvěrokruhu. Následující pracovní pokoj arcivévodkyně Sofie (místnost č. 34) tvořil součást soukromého apartmá rodičů Františka Josefa, arcivévodý Františka Karla a arcivévodkyně Sofie, kteří zde v 19. století pobývali. Ctižádostivá Sofie sledovala velmi energicky a důsledně svůj cíl, který spočíval v tom, zajistit habsburský trůn pro svého syna. Byla však také nejdůležitější poradkyní v politických záležitostech habsburské monarchie. Její současníci ji označovali za „jediného muže u vídeňského dvora“. K císařovně Alžbětě, své snaše a neteři zároveň, se chovala vždy s odstupem a mezi oběma ženami panovalo napjaté ovzduší. Tímto se Sofie zasloužila o to, že se Sisi nikdy necítila u vídeňského dvora dobře. Alžběta si často stěžovala na to, že je svou tchýní neustále kontrolována a poučována.

Červený salon

Místnost č. 35

V Červeném salonu visí portréty několika habsburských císařů od konce 18. století. Mezi jiným zde můžete vidět syna Marie Terezie Leopolda II., který nastoupil na trůn po smrti svého bratra Josefa II., vedle něj vidíte portrét jeho syna a nástupce Františka druhého a prvního (II/I.), posledního císaře Svaté říše římské Národa německého. Vítězstvím u Slavkova donutil Napoleon Rakousko k podpisu Bratislavského míru a tím se Svatá říše římská roku 1806 rozpadla. Bylo vyhlášeno Rakouské císařství a z Františka II. se tak stal první rakouský císař František I.

Věren habsburské tradici provdal František II./I. svou nejstarší dceru Marii Louisu za Napoleona a druhou dceru Leopoldýnu za brazilského císaře. Její portrét vidíte před sebou na malířském stojanu. Na ostatních portrétech jsou vyobrazeni císař Ferdinand a jeho choť Marie Anna. Ferdinand byl nejstarší syn císaře Františka a lidově se mu říkalo „Ferdinand Dobrotivý“. Trpěl záchvaty epilepsie a nebyl proto schopen vládnout. Skutečný vládce rakouské monarchie byl v té době státní kancléř kníže Metternich, jemuž se také přezdívalo „kočič Evropy“, neboť řídil s velkou dávkou diplomacie a šikovnosti evropskou politiku císařského domu.

Bohatý pokoj

Místnost č. 37

Tak zvaný Bohatý pokoj vděčí za své jméno přepychové posteli. Je to jediná zachovalá parádní postel vídeňského císařského dvora. Byla vyrobena v době sňatku Marie Terezie a původně stála v soukromém apartmá císařovny ve vídeňském Hofburgu, tedy v hlavním sídle Habsburků. K této nádherné posteli z červeného sametu s drahocennými zlatými a stříbrnými výšivkami patří rovněž části bývalé tapety s vyšívanými ornamentálními elementy.

Místnost č. 38

Pracovna Františka Karla

Místnost č. 38

Tato místnost stejně jako přilehlý salon byly v 19. století obývány arcivévodou Františkem Karlem, otcem císaře Františka Josefa. Obrazy nás opět přenesou zpět do časů panování Marie Terezie. Slavný rodinný portrét od neméně slavného malíře Martina von Meytense zobrazuje císaře Františka Štěpána a Marii Terezii obklopené houfem dětí. Císařský pár měl 16 dětí – jedenáct dcer a pět synů, z nichž se jen jedenáct dožilo dospělého věku. Na obraze chybějí dvě později narozené a tři již zemřelé děti. Jednou z nejdůležitějších úloh panovnických rodin bylo zplodit co největší počet potomků, aby tak byla zachována kontinuita rodu či dynastie. Naproti rodinnému portrétu vidíte podobizny žen, které sehrály v životě Marie Terezie významnou roli. Vpravo od zrcadla visí podobizna její matky Alžběty Kristýny, vlevo od ní pak obraz, na němž je zpodobněna hraběnka Fuchsová, dříve vychovatelka a později blízká důvěrnice císařovny. Jako výraz své oddanosti a lásky ji Marie Terezie nechala jako jedinou, která nepatřila do habsburské dynastie, pohřbít v Kapucínské císařské hrobce.

Lovecký pokoj

Místnost č. 40

Habsburkové milovali hony – nejenak i rodiče Marie Terezie, Karel šestý a jeho choť Alžběta Kristýna, které vidíte v loveckém úboru na obrazech na levé straně místnosti. Mezi nimi visí obraz s portrétem Františka Štěpána – pozdějším manželem Marie Terezie – v chlapeckém věku. Také František Josef se nadšeně oddával lovecké vášni a často organizoval hony. Lovecký pokoj má připomínat původní funkci schönbrunnského zámku. Vpravo vedle dveří vidíte obraz, na němž je v pozadí vidět zámek tak, jak jej vybudoval Fischer z Erlachu – tedy v podobě loveckého záměčku.

Místnost č. 41

Mnohokrát vám děkujeme za vaši návštěvu a těšíme se, že vás budeme moci uvítat v naší krásné schönbrunnské zoologické zahradě, stejně jako ve vídeňském Muzeu nábytku, v bývalém císařském depozitáři mobilii, kde je velká sbírka dvorního biedermeierovského nábytku. Dále doporučujeme návštěvu vídeňského Hofburgu a jeho císařských apartmá, Muzea císařovny Sisi a Stříbrné komory. Více se o těchto muzeích dozvíte u našeho informačního stanoviště.

Na shledanou!

.....

© Schloß Schönbrunn Kultur- und Betriebsges.m.b.H. 2008

Průřez prvním patrem hlavní budovy

31	30	29	28		27	24	22	23	19	18		16	15	14	13
32				26	25		21		20	17					12
33										1A					11
34										1B		1			10
35			40									2			9
36	37	38	39									3	4	5	7
														6	

.....

1	Komnata pro císařskou gardu
1A	Pokoj se vzorem rybí kostry
1B	Pokoj křídelního adjutanta
2	Kulečnickový sál
3	Pokoj z ořechového dřeva
4	Pracovna Františka Josefa
5	Ložnice Františka Josefa
6	Západní terasový kabinet
7	Kabinet s točitým schodištěm
8	Toaletní pokoj
9	Společná ložnice
10	Salon císařovny
11	Salon Marie Antoinetty
12	Dětský pokoj
13	Ranní salonek
14	Žlutý salon
15	Balkonový pokoj
16	Zrcadlový sál
17	Velká Rosova komnata
18	Druhá Malá Rosova komnata
19	První Malá Rosova komnata
20	Pokoj s lucernami
21	Velká galerie
22	Malá galerie
23	Kulatý Čínský kabinet
24	Oválný Čínský kabinet
25	Karuselový sál
26	Ceremoniální sál
27	Salon s koničky (jídelna)
28	Modrý čínský salon
29	Salon Vieux Laque
30	Napoleonský pokoj
31	Porcelánový salonek
32	Milionový pokoj
33	Gobelínový salon
34	Pracovní pokoj arcivévodkyně Sofie
35	Červený salon
36	Východní terasový kabinet
37	Bohatý pokoj
38	Pracovna Františka Karla
39	Salon Františka Karla
40	Lovecký pokoj

.....

.....

.....